

Sygn. akt I PK 195/17

## POSTANOWIENIE

Dnia 5 września 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa A.O.  
przeciwko „S.” Spółce Akcyjnej w W.  
o ustalenie wypadku przy pracy,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 5 września 2018 r.,  
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i  
Ubezpieczeń Społecznych w K.  
z dnia 20 kwietnia 2017 r., sygn. akt VII Pa [...]/16,

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od powoda na rzecz pozwanej 257 zł (dwieście pięćdziesiąt siedem) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

## UZASADNIENIE

Przedmiotem sprawy było żądanie A.O. skierowane przeciwko pracodawcy „S.” S.A. w W. o ustalenie, że w dniu 11 czerwca 2013 r. doszło do wypadku przy pracy, na skutek którego powód doznał rozwarstwienia siatkówki oka lewego.

Sąd Rejonowy [...] w K. wyrokiem z dnia 28 kwietnia 2016 r. podzielił powództwo. Po rozpoznaniu apelacji, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2017 r. zmienił wyrok Sądu Rejonowego i oddalił powództwo. Sąd odwoławczy po ponownej analizie materiału dowodowego przyjął, że niewiarygodna

jest relacja powoda, że w dniu 11 czerwca 2013 r. miało miejsce zdarzenie, które doprowadziło do rozwarstwienia siatkówki oka lewego.

Skargę kasacyjną wniósł powód, zaskarżył wyrok w całości, zarzucając mu naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. W ocenie skarżącego doszło również do uchybienia art. 6 k.c. w związku z art. 231 k.p.c. przez wyrażenie błędnego poglądu, że spoczywający na powodzie obowiązek wykazania związku z pracą polega na jego ścisłym udowodnieniu, podczas gdy wystarczające jest jego uprawdopodobnienie za pomocą dowodu *prima facie*.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący podniósł, że zgłoszone zarzuty są oczywiście uzasadnione, a nadto zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, to jest art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej w zakresie wskazanym w opisie zarzutów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia warunków opisanych w art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Na początku trzeba przypomnieć, że w sprawie determinująca jest jedna okoliczność faktyczna. Sąd drugiej instancji przyjął, że nie istnieje związek między zdarzeniem z dnia 11 czerwca 2013 r. a uszkodzeniem oka lewego. W tym kontekście trzeba przypomnieć, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenie faktów lub oceny dowodów (art. 398<sup>3</sup> § 3 k.p.c.), a Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398<sup>13</sup> § 2 k.p.c.).

Z przepisów art. 6 k.c. i art. 231 k.p.c. nie da się wyprowadzić wniosku, że na pracowniku nie ciąży obowiązek udowodnienia związku z pracą w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej, a wystarczające jest jego uprawdopodobnienie. Zastosowanie domniemania faktycznego według art. 231 k.p.c. ma bowiem miejsce tylko wówczas, gdy określony fakt można wyprowadzić z innych ustalonych faktów. Sąd Okręgowy przedstawił szczegółowo dowody i ich ocenę, które nie potwierdzają wersji prezentowanej przez powoda. W tych okolicznościach, trudno czynić Sądowi

zarzut polegający na nieskorzystaniu z rozwiązania określonego w art. 231 k.p.c. Należałoby bowiem zakwestionować stan faktyczny, a w tym zakresie Sąd Najwyższy nie posiada kompetencji. Chybione jest również powołanie się na art. 6 k.c., gdyż nie był on stosowany w sprawie. Spostrzeżenie to wynika z zapatrywania (jednoznacznie akceptowanego w doktrynie i orzecznictwie), że ciężar udowodnienia (*onus probandi*) wchodzi w rachubę dopiero wówczas, gdy pewne twierdzenia okażą się nieudowodnione, a nie już wtedy, gdy strona nie przedstawiła środków dowodowych na potwierdzenie lub zaprzeczenie danej okoliczności. Oznacza to, że rozkład ciężaru dowodu stanowi regułę wskazującą stronę, która ma ponieść negatywne skutki nieudowodnienia określonych twierdzeń. Na tym polega funkcja reguł ciężaru dowodowego. Pozwala rozstrzygnąć sprawę merytorycznie, także wówczas, gdy sąd nie zdołał w ogóle (w pewnej części) wyjaśnić stanu faktycznego sprawy. Czym innym jest natomiast sytuacja, w której sąd ocenia materiał dowodowy, kierując się metodą poznawczą z art. 233 § 1 k.p.c., i na tej podstawie dokonuje wiążących ustaleń faktycznych. W tym wypadku nie dochodzi do właściwego lub niewłaściwego „rozłożenia ciężaru dowodowego”. Przedstawione rozważania wyjaśniają, że skarga kasacyjna nie jest w tym zakresie oczywiście uzasadniona.

Skarga kasacyjna nie może być również przyjęta do rozpoznania z uwagi na wątpliwości związane z wykładnią art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej. Pewne jest, że w orzecznictwie ścierają się dwie różne koncepcje dotyczące zbiegu przyczyny zewnętrznej i wewnętrznej wypadku przy pracy. Ostatnio zostały one klarownie zrelacjonowane w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2017 r., III PK 50/16, LEX nr 2261777. Rozbieżność ta, w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej, nie byłaby jednak oceniana. Wynika to z tego, że przesłanki wypadku przy pracy zostały zredagowane w kumulatywny sposób. Oznacza to, że w razie braku związku z pracą (a ustalenie to jest wiążące dla Sądu Najwyższego), bezcelowe jest rozważanie o wątpliwościach prawnych dotyczących innych przesłanek (relacji między przyczyną zewnętrzną i wewnętrzną).

Podstawowym zadaniem Sądu Najwyższego jest stanie na straży jednolitości orzecznictwa i kontroli jego legalności. Komunikatywny jest zatem warunek z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., zgodnie z którym przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania następuje w razie wystąpienia istotnego zagadnienia prawnego lub potrzeby wykładni przepisów prawa. Nie można jednak pominąć, że sprawowanie wymiaru sprawiedliwości odbywa się przez rozpoznawanie skarg kasacyjnych. Instytucjonalne powiązanie wypowiedzi Sądu Najwyższego z indywidualnym sporem widoczne jest także w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 i pkt 2 k.p.c., które wymagają aby zagadnienie prawne lub potrzeba wykładni przepisów wystąpiły w sprawie. Oznacza to, że przyjęcie skargi do rozpoznania merytorycznego jest dopuszczalne jeśli w danym postępowaniu zakończonym prawomocnym wyrokiem wystąpiło, a zatem zaważyło na rozstrzygnięciu, zagadnienie o charakterze kwalifikowanym (istotnym) lub określona wykładnia przepisu. W ten sposób kontrola legalności jednostkowego wyroku (aspekt indywidualny), umożliwia osiągnięcie homogeniczności interpretacyjnej systemu prawnego (czynnik powszechny). Rozbieżność interpretacyjna wskazana przez powoda nie zaważyła na wyniku sprawy, gdyż Sąd drugiej instancji oddalił powództwo z uwagi na ustalenia faktyczne wykluczające wystąpienie innej przesłanki wypadku przy pracy. Oznacza to, że podnoszona przez skarżącego kontrowersja interpretacyjna nie ma bezpośredniego wpływu na wynik sprawy, a to oznacza, że nie doszło do wyczerpania dyspozycji z art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 2 k.p.c.

Skarga kasacyjna nie jest również oczywiście uzasadniona. Kategoria prawna, do której odwołuje się powód, została wyznaczona niedookreślonym zwrotem. Powszechnie przyjmuje się, że oczywista trafność skargi kasacyjnej ma miejsce wówczas, jeśli dla przeciętnego prawnika, jest ona niewątpliwa, z góry widoczna, bez potrzeby głębszej analizy stosunku prawnego oraz bez sprawdzania i oceny dowodów. Zapatrywanie to powinno wystąpić już w trakcie przedsądu, czyli wstępnego badania skargi kasacyjnej, gdyż na tym etapie procedowania rolą Sadu Najwyższego nie jest szczegółowe badanie zgłoszonych podstaw zaskarżenia.

Wskazany stan rzeczy nie ma miejsca w sytuacji, gdy podstawy skargi koncentrują się na problemie, który nie zadecydował o oddaleniu powództwa (zarzut błędnej wykładni art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej) albo zasadzają się na ustaleniach faktycznych rozbieżnych z ze stanem rzeczy, który Sąd drugiej instancji uznał za miarodajny (zarzut błędnej subsumpcji art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej).

Wskazane racje świadczą o niespełnieniu przesłanek z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Dlatego orzeczono jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto w zgodzie z zasadą z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c.

ał